

Riktlinje

Gullspångs kommun

Riktlinje för biståndsbedömning inom äldreomsorg

Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden

Datum och paragraf: 2025-02-17, 24

Dokumentansvarig: Vård- och omsorgschef

Diarienummer: VON 2025-50

Innehåll

Riktlinje för biståndsbedömning inom äldreomsorgen	4
Riktlinjernas målgrupp	4
Syftet med riktlinjerna	4
Värdegrund	4
Socialtjänstlagen	4
Skälig levnadsnivå	5
Råd och information	5
Bosättningskommun	5
Vistelsekommun	5
Flytt till annan kommun	6
Akut nödsituation	6
Handläggning och dokumentation	6
Ansökan och aktualisering	6
Utredning	6
Beslut	7
Tidsbegränsning	7
Överklagande	7
Uppdrag	7
Verkställighet	8
Beställning till utförare och genomförandeplan	8
Uppföljning	8
Övriga bestämmelser	8
Utskrivning från sjukhus	8
Stöd till anhöriga som vårdar en anhörig i hemmet	8
Tandvård (beslut om nödvändig tandvård)	9
Hemtjänst i ordinärt boende	9
Tillsyn, trygghet och välfärdsteknologi	9
Tillsyn i hemmet	10
Trygghetslarm	10
Korttidsvistelse	10
Växelvård	11

Särskilt boende _____	11
Möjlighet att välja mellan boenden _____	11
Parboende i särskilt boende _____	12
Dagverksamhet _____	12
Vård i livets slutskede _____	13
Skötsel av husdjur _____	13

Riktlinje för biståndsbedömning inom äldreomsorgen

Riktlinjernas målgrupp

Riktlinjerna avser personer som har ett beslut enligt socialtjänstlagen (2001:53), SoL, inom verksamhetsområdet Vård och omsorg. Riktlinjerna omfattar hemtjänst, korttidsvård, växelvård, särskilt boende samt dagverksamhet.

Övriga dokument som *riktlinjer för kvarboende* och *rutin för orosanmälan* ger ytterligare stöd vid handläggning för Bistånds enheten.

Syftet med riktlinjerna

Syftet med riktlinjerna är att stärka rättssäkerheten genom att skapa ett enhetligt synsätt vid bedömningar och att säkerställa att personer med likvärdiga behov bedöms på liknande sätt. Riktlinjerna ska samtidigt ge stöd och vägledning i arbetet vid biståndsbedömning.

Värdegrund

Biståndsbedömningen ska präglas av att alla känner sig respekterade.

I Gullspångs kommun finns det en värdegrund som bygger på de tre G:na

- Gemenskap
- Glädje
- Garantier

Värdegrunden skapar ett gemensamt förhållningssätt som kommunens anställda ska arbeta efter. Ledorden ska genomsyra verksamheterna.¹

Socialtjänstlagen

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt.

Riktlinjen utgår från socialtjänstlagen, aktuell rättspraxis, förarbeten till gällande lagar samt föreskrifter från Socialstyrelsen.

En helhetsbedömning av den enskildes totala situation måste alltid göras i varje enskilt fall. Ytterst är det alltid den enskildes behov av stöd och hjälp som är avgörande vid beslut om insats. Det finns inte några begränsningar för vilka typer av insatser som den enskilde kan ansöka om. Oavsett vilket bistånd ansökan gäller ska rätten till bistånd alltid prövas, med undantag för insatser som Vård- och omsorgsnämnden beslutar ska gälla utan

---

¹ [Vision 2035 - Värdegrund och värdeord](#)

behovsprövning. I samband med behovsbedömningen ska alltid den enskildes möjligheter till stöd och hjälp från eget nätverk och samhällets övriga stödinsatser undersökas.

Skälig levnadsnivå

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Begreppet skälig levnadsnivå saknar en exakt definition i förarbetena till lagstiftningen, vilket gör att begreppet måste bedömas utifrån den tid och de förhållanden som den sökande befinner sig i. Det är kommunen som fastställer vilken levnadsnivå som anses vara skälig. Skälig levnadsnivå kan innebära olika saker för olika personer vid olika tidpunkter och förhållanden.

Vid bedömning av vad som anses vara skälig levnadsnivå kan biståndshandläggare få stöd av rättspraxis.²

Råd och information

I samband med förfrågan om stöd eller när det blir utredning ska biståndshandläggare informera om andra samhällsinsatser som exempelvis anhörigstöd, Träffpunkten i kommunen och privata hushållsnära tjänster. Informationsskyldigheten gäller även till de som är i behov av insatser men som inte är motiverade att ta emot stöd. Vidare ingår det även att socialtjänsten på olika sätt motiverar den enskilde att ta emot hjälp eller en insats. I Gullspång finns stöd som inte är biståndsbedömt, exempelvis

- Fixartjänst
- Träffpunkter
- Anhörigstöd
- Världinneverksamheten på Trygghetsboende

Bosättningskommun

Med bosättningskommun avses enligt 2 a kap. 3 § SoL den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt, eller annan kommun, om den enskilde har starkast anknytning till den.

För personer som vårdas på sjukhus eller kriminalvårdens anstalt har folkbokföringskommunen ansvar för utredning och beslut, under vårdtiden samt inför avslutning av sådan vård.

Vistelsekommun

Om en äldre person önskar, under en kortare tid, att vistas i en annan kommun kan personen ha rätt till hjälp och stöd, enligt 2 a kap. 6 § SoL. Med kortare tid menas upp till 6 månader samt att den enskilde avser att återvända till bosättningskommunen. Vistelsekommunen är skyldig att på begäran av bosättningskommunen bistå med utredning och verkställighet i vissa

---

² Prop. 00/01:80, sid 91 RÅ 1986 ref 1758

fall. Bosättningskommunen ersätter vistelsekommunen för hjälp med verkställighet enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar.

Flytt till annan kommun

En person som önskar flytta till en annan kommun och som till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller annan allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och inte kan bosätta sig där, utan att bosättningskommunen bistår med nödvändiga insatser, kan enligt 2 a kap. 8 § SoL ansöka om sådana insatser. Ansökan ska behandlas som om den enskilde är bosatt i bosättningskommunen. Förhållandet om den sökandes behov är tillgodosett i hemkommunen får inte beaktas vid bedömning av ansökan. Hemkommunen är på begäran av bosättningskommunen skyldig att bistå med den utredning som behövs för att kunna pröva ansökan. Den enskilde ska lämna samtycke till inhämtning av de uppgifter som behövs. Biståndsutredningen utförs av hemkommunen i enlighet med bosättningskommunens begäran om vad utredningen ska innehålla. Om den enskilde inte uppfyller kriterierna gör bosättningskommunen ett avslag där motivering framgår.

Akut nödsituation

Personer som inte bedöms ha sin hemvist i en kommun där de tillfälligt vistas, har bara rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation som inte går att lösa på annat sätt. Vad som anses vara nödvändig hjälp för att avhjälpa en akut nödsituation, måste socialtjänsten bedöma i varje enskilt fall. När det inkommer anmälan om oro finns framtagen *Rutin för orosanmälan* att ta stöd av.

Handläggning och dokumentation

Ansökan och aktualisering

När kommunen genom ansökan eller på annat sätt får kännedom om att en enskild kan vara i behov av insatser enligt socialtjänstlagen ska en utredning inledas utan dröjsmål.

Socialtjänstlagen innehåller inga möjligheter till tvångsinsatser, vilket innebär att en utredning av den enskildes behov och beslut om insatser endast kan genomföras om den enskilde själv vill det. När den enskilde tar kontakt med kommunen ska återkoppling göras så fort som möjligt.

När någon som inte har behörighet att företräda den enskilde tar kontakt sker en anmälan. Biståndshandläggaren ska ta reda på om anmälan leder till en ansökan från den enskilde genom att göra en förhandsbedömning. I de fall en anmälan inte leder till en ansökan ska detta dokumenteras.

Utredning

Vid bedömning om en person har rätt till bistånd enligt SoL utreds om:

- Ett behov föreligger
- Behovet kan tillgodoses på annat sätt
- Biståndet behövs för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå

En individuell bedömning ska göras i varje enskilt fall. Insamling av fakta kan ske genom uppgifter från den enskilde eller uppgifter från andra. Under utredning kan biståndshandläggare samverka och rådfråga med andra professioner för att få en samlad bild av livssituationen. Detta ska alltid ske med den enskildes samtycke. Det ska framgå av utredningen vad som är faktiska omständigheter och vad som är bedömningar. Som en del av utredningen framgår utredarens bedömning, som ligger till grund för motiveringen av beslutet.

Ett ärende ska handläggas så skyndsamt som möjligt efter det att ansökan inkommit. Dokumentationen ska visa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Beslut

Beslut om insats ska alltid ske utifrån den enskildes behov och målsättning med insatserna. Ett avslag eller delvis avslag på en ansökan ska alltid motiveras. Om skäl till avslag är att behov kan tillgodoses på annat sätt ska det framgå vad annat sätt innebär. Vid avslag ska det framgå hur den enskilde kan överklaga beslutet.

När det gäller hemtjänstinsatser i samband med utskrivning från slutenvård till ordinärt boende eller korttidsboende fattas beslut för kortare tid.

Tidsbegränsning

Tidsbegränsade beslut ska användas då besluten kan komma att förändras, exempelvis vid korttidsbeslut. Andra beslut, som särskilt boende, tidsbegränsas inte då det är tydligt att behov av insatser inte förändras över tid. Enskild med pågående hemtjänstinsatser i bostad som fått beslut om, och erbjudits särskilt boende, behåller de pågående insatserna som längst till och med inflyttningsdatum enligt hyreskontraktet. Biståndsbeslut ska följas upp årligen eller när behovet förändras.

Överklagande

Den enskilde har rätt att, hos förvaltningsrätten, överklaga beslut som inte innebär fullt bifall. Domstolen kan efter prövning ändra beslutet om de anser att kommunen gjort en felaktig bedömning. Biståndshandläggare har skyldighet att informera om och vara behjälplig med överklagandet. Överklagandet ska inkomma till socialnämnden inom tre veckor från den dag den enskilde fick del av beslutet. Om överklagandet inkommit i tid görs en förnyad bedömning av biståndsbeslutet enligt delegationsordning. Överklagandet skickas alltid tillsammans med eventuellt yttrande till Förvaltningsrätten även om förnyad bedömning har gjorts.

Uppdrag

Målen med bistånd ska alltid beskrivas så att de är möjliga att följa upp. Vid utredningen ska handläggaren alltid fråga den enskilde om målet med biståndet och, i dialog med den enskilde, utforma mål. Beslutet ska tydligt beskriva vad den enskilde ska få för hjälp och stöd.

Beslutet ska samtidigt ge utrymme för den enskilde att tillsammans med utföraren planera hur insatsen ska utformas inom ramen för de livsområden och den tidsram som biståndet avser.

Verkställighet

Beställning till utförare och genomförandeplan

Efter beviljad biståndsinsats gör biståndshandläggaren en beställning till utföraren där det tydligt framgår vilken/vilka insatser som beviljats och målet med insatsen/insatserna samt hur uppföljningen ska gå till. Utförarna gör en genomförandeplan i delaktighet med den enskilde och eventuellt anhöriga eller god man.

Uppföljning

Vård- och omsorgsnämnden har ansvar för att följa upp hur beviljade insatser utförs, att insatserna tillgodoser den enskildes behov av hjälp och stöd, att verkställigheten sker i enlighet med beslutet och med hänsyn till den enskildes medinflytande samt är av god kvalitet. Beslut ska följas upp för att få fram ett underlag för bedömning om insatsen skall fortsätta, förändras eller avslutas.

Viktiga underlag vid uppföljningen är det tidigare beslutet, genomförandeplanen samt, när det gäller hemtjänst, registrerad utförd tid. Ansvarig kontaktpersonal samt övriga i teamet kan vara med utifrån den enskildes önskemål och behov. Anhöriga ska ha möjlighet att delta, om den enskilde vill det.

Övriga bestämmelser

Utskrivning från sjukhus

Den 1 januari 2018 trädde en ny lag i kraft ”Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård”. Lagen syftar till att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från slutna vård behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården.

I Västra Götaland finns en gemensam riktlinje om in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.³ I riktlinjen tydliggörs hur in- och utskrivning från slutenvård ska genomföras, för att en god planering ska kunna upprättas.

Stöd till anhöriga som vårdar en anhörig i hemmet

Enligt 5 kap. 10 § socialtjänstlagen ska ansvarig kommun erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre, alternativt som stödjer en närstående med funktionshinder. Anhörig är den som stödjer och vårdar den närstående. Både den anhöriga och den som vårdas kan ansöka om stöd. Exempel på stöd är avlösning i

---

³ (<https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/0c34c15c-7a03https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/0c34c15c-7a03-43c7-858f-d921d3856cf8?a=false&guest=true43c7-858f-d921d3856cf8?a=false&guest=true>)

hemmet, som kan vara upp till 10 timmar i månaden och anhörigträffar.
Biståndshandläggaren ska informera om det anhörigstöd som finns i Gullspång kommun.

Tandvård (beslut om nödvändig tandvård)

Västra Götalandsregionen har ett lagstadgat ansvar att erbjuda uppsökande tandvård till äldre personer med omfattande behov av vård och omsorg, vilket bland annat innebär munhälsobedömning i hemmet för att förbättra/bibehålla en god munhälsa. För personer med vård och omsorg i hemmet, är det biståndshandläggare och omvårdnadsansvarig sjuksköterska som tillstyrker behovet till Regionens tandvårdsstöd. För att ha rätt till tandvårdsstöd krävs att den enskilde har stort behov av personlig omvårdnad och/eller har en demenssjukdom.

Hemtjänst i ordinärt boende

Hemtjänst innebär bistånd i form av service och omvårdnad i den enskildes bostad. Hemtjänst beviljas under dygnets alla timmar som punktinsatser. Punktinsatser kan innebära återkommande och täta besök. Vid vård i livets slutskede kan tillsyn och omvårdnad beviljas längre sammanhängande och tätt återkommande tidsperioder. Vid behov av tillsyn dygnet runt (VILS) fattas beslut av ansvarig sjuksköterska enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Kommunen ska som utgångspunkt arbeta för att den som önskar ska kunna bo kvar i sin bostad till livets slut. Detta förutsätter att den enskildes behov kan tillgodoses i hemmet, så att en skälig levnadsnivå kan uppnås. I annat fall ska den enskilde motiveras att ansöka om Särskilt Boende där behov av trygghet och säkerhet bättre kan tillgodoses. Vid bedömning ska också kostnaden för insatsen vägas in i förhållande till andra insatser som bedöms tillgodose den enskildes behov. Om den enskilde har omfattande vårdbehov kan ansökan om hemtjänstinsatser avslås med hänvisning till att behovet kan tillgodoses på ett särskilt boende och att hemtjänstinsatsen har en merkostnad som inte är oväsentlig för kommunen. Gullspång har en *Riktlinje för kvarboende* där ytterligare information finns.⁴

Tillsyn, trygghet och välfärdsteknologi

Välfärdsteknik är digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning. Biståndshandläggare ska i första hand beakta om det finns digitala lösningar som kan tillgodose behov, till exempel av tillsyn. Det finns ingen begränsning för vad som kan benämnas välfärdsteknik så länge som produkten eller tjänsten ryms i definitionen ovan.

---

⁴ [Riktlinje för kvarboende.pdf \(gullspang.se\)](#)

Tillsyn i hemmet

Insatsen tillsyn ges till den enskilde som under en kortare period har behov av tillsyn eller har särskilda behov som gör att tillsynen behöver göras i hemmet. Biståndshandläggare ska i första hand beakta om det finns tekniska/digitala lösningar för att tillgodose behov av tillsyn.

Trygghetslarm

Personer över 67 år beviljas trygghetslarm utan särskild prövning genom förenklad biståndshandläggning. Gullspång har en *Riktlinje för trygghetslarm, förenklat beslutsfattande* där ytterligare information finns.⁵

Vid behovsprövning ska ett trygghetslarm beviljas då det föreligger ett faktiskt behov av att kunna påkalla hjälp i hemmet vid akuta situationer. Med akuta situationer avses risk för fallolyckor, risk för akuta sjukdomstillstånd på grund av hjärt- och kärlsjukdom eller annan allvarlig sjukdom. Den enskilde ska informeras om hur larmet är tänkt att användas och vad som kan ske om trygghetslarmet inte används på ett för ändamålet korrekt sätt. För att beviljas ett trygghetslarm ska den sökande ha insikt i och förståelse för när och på vilket sätt trygghetslarmet ska användas.

Korttidsvistelse

Korttidsvård är avsedd för tillfällig vård och omsorg dygnet runt och är ett komplement till stöd i hemmet. Insatsen korttidsvistelse beviljas den sökande som av olika skäl, för en kortare period, inte kan bo i sin ordinarie bostad. Orsaken kan exempelvis vara:

- tillfälligt nedsatt hälsotillstånd och därmed ökat omvårdnadsbehov efter en sjukhusvistelse
- behov av omfattande bostadsanpassning
- palliativ vård
- den enskildes varaktigt försämrade hälsotillstånd som ger upphov till omfattande omsorgs, omvårdnads- och tillsynsbehov
- att en närstående som vanligtvis vårdar den enskilde blir sjuk

Möjligheterna till kvarvarande eller återgång till ordinarie bostad ska vara uttömda. Målet ska om möjligt vara en återgång till ordinarie bostad. Behov av korttidsplats föreligger inte om den enskildes behov kan tillgodoses genom:

- hjälpmedel och anpassning av bostad
- hemtjänst i ordinärt boende
- dagverksamhet eller avlösning i hemmet
- rehabiliterande åtgärder i ordinärt boende

---

⁵ [Riktlinje för trygghetslarm, förenklat beslutsfattande.pdf \(gullspang.se\)](#)

Växelvård

Växelvårdens syfte är att stärka den enskildes egna möjligheter att bo kvar i sitt ordinära boende och beviljas för att stötta närstående som har behov av avlastning. Behov av växelvårdsplats bedöms finnas om den enskilde har ett omfattande behov av omsorg, omvårdnad och tillsyn, där anhöriga behöver avlastas från vård-/omvårdnadsarbetet.

Särskilt boende

Bistånd beviljas den enskilde som av olika skäl inte kan bo kvar i sin ordinarie bostad och som har en omfattande omsorgs, omvårdnads- och tillsynsbehov som sträcker sig över hela dygnet. Insatser som hemtjänst och hemsjukvård ska vara prövade för att bistånd till särskilt boende beviljas.

Behov av trygghet är en av flera aspekter som beaktas i den totala behovsbedömningen. Vid upplevd otrygghet ska konsekvenserna av hur oron påverkar det dagliga livet väl dokumenteras. Oförmågan att kalla på hjälp ska beaktas i helhetsbedömningen. En bedömning ska göras om andra insatser kan tillgodose den enskildes behov av trygghet. Exempelvis ska prövas om behovet kan tillgodoses genom flytt till anpassad lägenhet, bostadsanpassning och trygghetsboende med hemtjänst. Personer som är aktuella för särskilt boende har i de flesta fall omfattande sociala och medicinska behov. Det är viktigt att samverka under en utredning med sjuksköterska, fysioterapeut och- eller arbetsterapeut för en komplett bedömning.

Flytt från ett särskilt boende till ett annat är en verkställighetsfråga och kräver inget biståndsbeslut. Skyldigheten för nämnden att fatta ett formellt överklagningsbart beslut får bedömas i varje enskilt fall.

Möjlighet att välja mellan boenden

Om den enskilde får bifallsbeslut till att flytta in i särskilt boende har hen ingen rättighet att välja vilket boende eller vilken ort han/hon skall flytta till. I möjligaste mån ska dock önskemål försöka tillgodoses och då med särskild hänsyn till när det finns en åldrig maka/make/sambo som bor kvar i den tidigare bostaden. Om den enskilde efter inflyttning vill byta till ett annat boende har den enskilde möjligheten att ställa sig på kö till boendebyte. Det är viktigt att informera den enskilde om att det kan dröja innan en lägenhet blir tillgänglig på det önskade boendet och att det praktiskt innebär att den enskilde måste flytta två gånger. Vistas den enskilde på korttidsboende i väntan på särskilt boende har den enskilde inte möjlighet att tacka nej till erbjuden plats. Detta beror på att antal korttidsplatser är begränsade och inte är ämnade till långvarigt boende.

När den enskilde blir erbjuden en plats så har man fem arbetsdagar på sig att tacka ja eller nej. Om den enskilde tackar nej och behovet av insats kvarstår kan ett beslut om särskilt boende inte anses vara verkställt i och med att den enskilde tackar nej till ett erbjudet boende. Beslutet anses verkställt när den enskilde tackat ja till den erbjudna bostaden och flyttat.

Att den enskilde tackar nej till det erbjudna boendet kan bero på att boendet inte motsvarar den enskildes önskemål eller att det inte är anpassat till den enskildes behov. Att den enskilde tackat nej till det erbjudna boendet behöver därför inte innebära att förutsättningarna för biståndsbeslutet har ändrats. Om den enskildes behov kvarstår, kvarstår även beslutet som ej verkställt. Nämnden kan därmed inte återkalla det gynnande beslutet enbart av den anledningen att den enskilde tackar nej till ett erbjudet boende. Det kan däremot vara möjligt att den enskilde tackar nej för att behov inte längre föreligger eller att behovet tillgodoses på annat sätt. Då detta kan vara aktuellt ska en bedömning göras av om behovet kvarstår. Om insatsen avslutas ska det dokumenteras i den enskildes journal när och av vilka skäl insatsen har avslutats.

Parboende i särskilt boende

För äldre makar, registrerade partners och sambor ingår det i skälig levnadsnivå att kunna sammanbo även efter att en part blivit beviljad särskilt boende. Det är den som är beviljad särskilt boende som är part i ärendet och är den som ansöker om medboende med make, registrerad partner eller sambo. Den medboende omfattas inte av avgiftsreglerna i SoL och har inte rätt till hemsjukvård som normalt ingår i det särskilda boendet, utan hänvisas till vårdcentral.

För att medboende ska kunna beviljas krävs att båda parter är överens om att de vill fortsätta att bo tillsammans och att de varaktigt bott tillsammans. Det är inte alltid som den som beviljats särskilt boende förmår att hävda sina egna intressen eller föra sin talan. Bådas inställning och vilja ska noga utredas. Att det ingår i skälig levnadsnivå att kunna sammanbo när man beviljats särskilt boende är ingen generell nivå för insatsen, utan ska utredas och beslutas i varje enskilt ärende.

Den medboende har inte rätt till insatser i det särskilda boendet, skulle behov uppstå har den medboende rätten att ansöka om hemtjänst eller särskilt boende. Är den medboende sedan tidigare beviljad hemtjänst ska det beslutet omprövas i samband med att den medboende flyttar till det särskilda boendet då förutsättningarna väsentligt har förändrats. Den medboende ska tillsammans med make/maka/sambo erlagga hyreskostnad och vid kontraktsskrivning avstå från besittningsrätten av bostaden i händelse av att make/maka/sambo avlider.

Den medboende i särskilt boende har möjlighet att äta i boendets matsal vilket ska beaktas vid utredning och biståndsbedömning av hemtjänst. När den som är beviljad särskilt boende och den medboende bor i samma lägenhet så har paret ett gemensamt ansvar för hemmets skötsel på samma sätt som i ordinärt boende. Om paret motsätter sig detta i samband med att genomförandeplan upprättas ska en individuell biståndsbedömning göras för personen som är beviljad särskilt boende.

Dagverksamhet

Syftet med dagverksamhet är att ge vård och omsorg till personerna och att erbjuda avlastning till anhöriga samt att möjliggöra kvarboende i ordinärt boende. Bedömningen ska grunda sig i

den enskildes uttalade behov av dagverksamhet eller den anhöriges behov av avlastning. Ges insatsen som avlastning för anhörig måste samförstånd finnas mellan den enskilde och den anhöriga till insatsen. Transport till och från dagverksamheten erbjuds till fastställd taxa likaså måltid under vistelsen. Kostnad för resor och måltid ingår inte i maxtaxan.

Vård i livets slutskede

Individuellt anpassade insatser omsorg och omvårdnad utgör stora delar av all kommunal vård och omsorg, likaså i livets slut. Syftet är att genom personcentrerad vård och omsorg skapa en så god livskvalitet som möjligt för den enskilde och dennes anhöriga och närstående. Detta förutsätter ett ömsesidigt förtroende och en god relation. Förhållningssättet kännetecknas av en helhetssyn på människan genom att stödja individen att leva med värdighet och med största möjliga välbefinnande till livets slut.

Socialtjänsten bör utforma sin palliativa vård och omsorg utifrån de fyra palliativa hörnstenarna: symtomlindring, multiprofessionellt samarbete, kommunikation och relation samt stöd till närstående.

Beviljat stöd ska utformas tillsammans med den enskilde för att ge denne ett värdigt liv trots en svår sjukdomssituation. HSL-personal meddelar biståndshandläggare när det bedömts att den enskilde befinner sig i livets slutskede.

Anhörigas behov ska uppmärksammas och lyftas. Det kan vara avlösning för vila, någon att tala med, erbjuda deltagande i omvårdnaden om det efterfrågas eller stödja som medmänniska om en kris uppstår. Anhörigstödet fortsätter även efter dödsfallet genom att erbjuda efterlevandesamtal och vid behov vara behjälplig med kontakt med till exempel diakon och präst.

Skötsel av husdjur

Husdjursomsorg ingår inte i begreppet skälig levnadsnivå.⁶ Om någon som beviljas hemtjänst innehar husdjur i ett akut läge (inte planerat eller förväntat) tillfällig omsorg ges i form av matning och rastning om närstående, grannar eller vänner, som kan sköta husdjuret saknas. Innan beslut måste samråd ske med personal i arbetslaget. Vid längre tid än tre dygn hänvisas till inhyrning på djurpensionat.

---

⁶ Kammarrätten mål nr 1659-15